

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Flerspråkighet" (förberedande yttrande)

(2009/C 77/25)

I ett brev från kommissionens vice ordförande **Margot Wallström** av den 4 februari 2008 uppmanade kommissionen i enlighet med artikel 262 i EG-fördraget Europeiska ekonomiska och sociala kommittén att utarbeta ett förberedande yttrande om

"Flerspråkighet".

Facksektionen för sysselsättning, sociala frågor och medborgarna, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 18 juli 2008. Föredragande var **An Le Nouail-Marlière**.

Vid sin 447:e plenarsession den 17–18 september 2008 (sammanträdet den 18 september) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 144 röster för, 8 röster emot och 13 nedlagda röster.

Sammanfattning av yttrandet och dess slutsatser

- Med tanke på att detta ämne får allt större politisk och ekonomisk betydelse beklagar kommittén att kommissionen inte alls har lagt fram ett konkret program som uppföljning av "den nya strategin för flerspråkighet" från 2005, utan i stället velat presentera en ny strategi för slutet på sin mandatperiod.
- Kommittén rekommenderar kommissionen och medlemsstaterna att skynda på debatten om de fastställda målen innan man klargör vilka åtgärder som bör vidtas i fråga om samordning på kultur- och utbildningsområdet.
- När det gäller val av första (levande) främmande språk uppmanar EESK medlemsstaterna och kommissionen att uppvärdera val av andra språk än angloamerikanska, och att uppmuntra människor att lära sig europeiska språk och använda dem i kontakterna med tredjeland.
- Eftersom det finns ett nära samband mellan EU-medborgarnas språkrelaterade behov, den europeiska sysselsättningsstrategin och konvergensmålen för de europeiska strukturfonderna, framför allt Sammanhållningsfonden, uppmanar vi medlemsstaterna och kommissionen att använda strukturfonderna till undervisning i modersmål och två främmande språk och ge detta hög prioritet i utnyttjandet av fondmedlen. Detta mål bör omfatta två kvalitativa målsättningar: att se till att de europeiska språken förblir livskraftiga och att utöka språkkunskaperna till språk som talas i tredjeland och kan användas i kulturella, sociala, politiska och ekonomiska kontakter och därigenom främja kunskap om andra kulturer, fred och vänskap mellan folken.
- Man kan konstatera att situationen inte förbättras för de befolkningsgrupper som har svårast att få anständigt arbete, dvs. deklarerat arbete med social trygghet, och inte heller för dem som lever längst från storstäder eller turistorter. Vi

uppmanar därför kommissionen och medlemsstaterna att se till att de åtgärder som vidtas inte orsakar diskriminering eller olika behandling, och inte heller leder till nya former av utestängning och mer frustration. Därför rekommenderar kommittén framför allt samråd med arbetsmarknadsparterna och de organisationer i det civila samhället som är verksamma på dessa områden.

- Eftersom kommissionen strävar efter ett samråd inom sina egna avdelningar bör man vad gäller de rekommenderade åtgärderna beakta arbetet med att förbättra lagstiftningen så att de inte undergräver de små och medelstora företagens konkurrenskraft.
- Kommissionen och medlemsstaterna bör inom ramen för det europeiska certifieringssystemet noga bedöma både informella och formella utbildningsformer, för att mäta deras omfattning och **låta dem bli föremål för överföring och erkännande av kvalifikationer för medborgare och löntagare oavsett deras ställning.**
- Inom ramen för det sociala samrådet uppmanar vi också medlemsstaterna och kommissionen att uppmuntra yrken med språkanknytning – lärare, översättare och tolkar – så att användningen av de officiella språken kan fungera i kommunikationen mellan institutionerna, och vi erinrar om att behoven inte är tillräckligt täckta, inte heller på de ekonomiska områdena.

1. Inledning

Den 6 september 2006, strax innan kommissionen fick en ny portfölj för flerspråkighet och interkulturell dialog och Leonard Orban utsågs till kommissionsledamot med detta ansvarsområde, antog EESK ett yttrande om en ny ramstrategi för flerspråkighet ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ EESK:s yttrande av den 26 oktober 2006 om "Kommissionens meddelande till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén: En ny ramstrategi för flerspråkighet", föredragande: An Le Nouail-Marlière (EUT C 324, 30.12.2006).

En kort tid därefter, den 25 oktober 2007, deltog kommissionsledamoten på inbjudan av EESK:s ordförande Dimitris Dimitriadis i kommitténs plenarsession och uttryckte sitt intresse för EESK:s arbete.

Eftersom kommissionen hade för avsikt att utarbeta en ny strategi för flerspråkighet, uppmanade kommissionsledamoten EESK att utarbeta ett förberedande yttrande i frågan.

Därför åtar sig EESK följande:

- Att utvärdera utfallet av kommissionens tidigare strategi och av de rekommendationer som kommissionen då lade fram.
- Att sammanfatta de åtgärder som kommissionen vidtagit.
- Ge ett bidrag i det större perspektiv som utgörs av det breda samråd med allmänheten som kommissionen anordnar och en hearing den 15 april 2008, i tillräckligt god tid för att rekommendationerna ska hinna beaktas i kommissionens meddelande som väntas i september 2008.

2. Allmänna kommentarer

2.1 EESK konstaterar att frågan om mångspråkighet blir alltmer omfattande, inte till följd av någon tillfällig trend utan i samband med en konkret globalisering som leder till att allt fler aktörer av olika slag möts. Nya situationer behöver lösas och man måste hitta nya vägar. Världen förändras vad gäller ekonomi och teknik samt i socialt, politiskt, kulturellt och samhälleligt hänseende. Vissa fenomen har alltid funnits eller finns sedan länge, men i dag är de påtagligare och synligare än tidigare, och får ibland en avgörande betydelse.

2.2 Den kulturella dimensionen utvecklas på ett sätt som gör att EESK måste vinnlägga sig om att förstå den i alla dess former, såväl när det gäller arbetsliv som handel, fritid och turism, för att kunna förmedla medborgarnas frågor och synpunkter och lägga fram konkreta och intelligenta förslag för de övriga institutionerna. Detta kan bland annat ske genom att kommittén deltar i samråd och skapar diskussion.

Mångsidigheten och rikedomen i åsiktsyttringarna visar på EU-medborgarnas intresse för denna fråga som gäller något som alla människor har gemensamt.

2.3 I ovannämnda yttrande rekommenderade EESK följande:

- ”Att kommissionen tydligt informerar *medlemsstaterna om de band som bör knytas eller de kompletterande åtgärder som bör vidtas inom de nationella planerna* och förtydligar att flerspråkigheten eller mångspråkigheten är ett möjligt bidrag till EU:s politiska och kulturella integration och en spridare av förståelse och social acceptans.
- Att *variationen i utbudet* inom undervisningen diskuteras på EU-nivå i syfte att uppnå resultat på lång sikt och att den potentiella kunskapsreservoaren inte begränsas till ett litet antal språk.

— Att all användning av flera språk inom yrkeslivet, kulturen, politiken, forskningen och samhället gynnas och uppmuntras.

— *Att de sakkunniga som anlitas inte endast skall vara specialister på samhällliga eller vetenskapliga områden utan även inbegripa lingvister, tolkar, översättare, lärare och språkkonsulter.*

— *Att nuvarande generation av unga vuxna och ungdomar på ett lämpligt sätt och i högre grad skall beaktas i riktlinjerna med hänsyn till livslångt lärande och till deras kulturella rättigheter då kommissionens programperiod inleds.*

— *Att kommissionen inte endast beaktar universitetsforskningen utan även olika insatser inom sammanslutningar som är verksamma på området och stöder medborgarinitiativ i nätverk inom det civila samhället.”*

2.4 Sammanfattningsvis pekade EESK på nödvändigheten av att involvera så många medborgare som möjligt i strategierna för att lära sig, öva och behärska språk samt att ta fram realistiska metoder för att uppnå detta. Kommittén varnade för uppkomsten av nya former av diskriminering i samhället. Vidare efterlyste kommittén ett globalt synsätt när det gäller antalet resursspråk i Europeiska unionen, för att överskrida unionens språkliga, kulturella och ekonomiska gränser. Kommittén förespråkade en balans mellan ekonomi, kultur och medborgerliga rättigheter samt en reell återhämtning på området för sysselsättning och arbete.

2.5 EESK påpekade även att språk- och kulturdomänerna har utvecklats liksom politiken och ekonomin i hela världen, och att tendensen att vissa språk dör ut tyvärr går hand i hand med att vissa sociala eller politiska grupperingar assimileras eller försvinner. Europa står inför samma utmaningar som andra regioner i världen i och med tendensen att ett enda språk dominerar i förbindelserna mellan länder på bekostnad av mångfalden av regionala språk, och att vissa lokala språk också riskerar att dö ut. Skillnaden består dock i den ställning som de officiella nationella språken åtnjuter inom vår politiska och ekonomiska enhet (eller den enhet som håller på att bildas, beroende på hur långt man anser att EU-integrationen har gått).

2.6 EU konfronteras med en identitetskris som har beröringspunkter med alla kulturella och språkliga strategier, men under uppbyggnaden av unionen har ändå vissa fördelar uppstått. Man kan exempelvis nämna instrumenten för social och territoriell sammanhållning, de gemensamma kriterierna för representativ demokrati och deltagardemokrati samt de sociala modeller som bygger på en viss solidaritet.

2.7 Kombinationen av demografiska utmaningar och kulturella intressen väcker dock viktiga frågor som man måste våga ställa: Vilket intresse har européerna av sina egna språk, av att dela dem, bevara dem, hålla dem levande och inte låta dem dö, med andra ord tala dessa språk med varandra och andra?

3. Särskilda kommentarer

3.1 Den 14 september 2007 inledde kommissionen ett offentligt samråd som avslutades den 15 april 2008 med en konferens där kommissionen presenterade arbetsgruppernas resultat för ett flertal organisationer och föreningar som är verksamma på kultur- och utbildningsområdet. Det rörde sig om följande resultat:

- Den expertgrupp som sammanträtt under ledning av Amin Maalouf.
- Näringslivsforum under ledning av Étienne Davignon.
- Rapporten "ELAN: Effect on the European Economy of Shortages of Foreign Language Skills in Enterprise" (Verkningarna på den europeiska ekonomin av bristande språkkunskaper i näringslivet) från det brittiska språkcentrumet CLIL.
- Formella samråd med kommittéerna (ReK och EESK).
- Samråd med medlemsstaterna: ministerkonferens, februari 2008.
- Rekommendationer från högnivågruppen för flerspråkighet.
- De externa bidrag som kommit in via samråd on-line.

3.2 Under debatterna kartlades flera utmaningar:

- Ekonomiska utmaningar.
- Politiska utmaningar (flerspråkighet och regional integration).
- Kulturella utmaningar (flerspråkighet och mellankulturellt utbyte).
- Individuell och kollektiv kommunikation kan bidra till att språk betraktas som ett kommunikationsverktyg bland andra. Litteraturens framtid?
- Flerspråkighet och mångspråkighet: Somliga undrade om det är nödvändigt med individuella kunskaper i många språk i en miljö som håller på att bli enspråkig.
- Europarådet framhöll hur viktigt det är att skydda minoritetsspråken och underlätta deras användning om man vill bekämpa nationalism på ett effektivt sätt. Flerspråkighet i mångfaldens tjänst får inte innebära risker för utestängning.
- Ett stort antal deltagare lyfte fram frustration och språklig orättvisa, konflikter mellan språk inom EU och i världen samt det faktum att olika länders kulturpolitik är inbördes oförenlig.
- Kulturella och sociala rättigheter: Många undrade vilka medel man förfogar över för dessa åtaganden. Man diskuterade romernas särskilda fall och allmänna integration, och möjligheten att lära sig och bevara deras språk i synnerhet.

— När det gäller sysselsättning och arbete behandlades rätten att arbeta på sitt eget språk utan att påtvingas språkkunskaper som inte står i proportion till arbetsuppgifterna, och frågor rörande säkerheten i en mångspråkig miljö där språk behärskas dåligt eller inte alls.

3.3 *Allmänna mål som lades fram av kommissionen vid hearingen för att främja den språkliga mångfalden*

3.3.1 Bredda språkkunskaperna inom EU ("engelska räcker inte").

Liksom vid andra tillfällen klagade kommissionsledamoten med ansvar för mångspråkighet, Leonard Orban, vid sitt anförande under ovan nämnda hearing att hans ambition är att försöka motverka tendensen i riktning mot "enbart engelska".

3.3.2 På det sociala området:

- Bekräfta språkens roll för den sociala sammanhållningen.
- Underlätta invandrades integration och uppmuntra dem att lära sig mottagarlandets språk, verka för att de använder och bevarar sitt modersmål och för det vidare till nästa generation, betrakta invandrarnas språk som en resurs och något som berikar.

3.3.3 På det ekonomiska området:

- Utveckla språkkunskaperna för att öka arbetstagarnas sysselsättningsmöjligheter och företagens konkurrenskraft.
- Låta flerspråkigheten genomsyra EU:s alla politikområden, med utgångspunkt i en enkät (inventering).

3.3.4 Flerspråkighetsaspekten i EU:s utrikespolitik:

Kommissionen bekräftar det så kallade Barcelona-målet, dvs. 1 modersmål + 2 främmande (levande) språk, men omformar det dock till 1 modersmål + 1 internationellt språk + 1 personligt adoptivspråk (ett begrepp inspirerat av rapporten från den expertgrupp som arbetat under ledning av Amin Maalouf).

3.3.5 Medel och metoder:

Kommissionen vill främja informellt lärande, s.k. *business literacy system*, som underlättar förståelse och tillgänglighet, men få detaljer ges. Enligt kommissionen handlar det om att låta EU-medborgarna komma i kontakt med främmande språkinslag, på exempelvis bussar eller andra offentliga platser, och inläringen ska ske genom "tillvänjning".

3.3.6 När det gäller framtiden:

Kommissionen vill stödja strukturellt samarbete mellan medlemsstaterna inom ramen för en medellångsiktig strategi, och tillföra ett europeiskt mervärde i utvecklingen av denna politik.

3.4 ELAN-rapporten ⁽²⁾:

ELAN-rapporten behandlar företagens intresse av kvalificerad och mångspråkig personal. Den innehåller dock ingen indelning av behoven med avseende på olika typer av jobb eller olika näringsgrenar. Det vore fördelaktigt för kommissionen att låta Europeiska institutet för förbättring av levnads- och arbetsvillkor med säte i Dublin (eller något annat europeiskt organ) göra en mer exakt bedömning både av företagens och arbetstagarnas yrkesbehov.

3.4.1 Rapport från Näringslivsforumet under ordförandeskap av Etienne Davignon ⁽³⁾:

Rapporten, som publicerades i slutet av juni 2008, visar varför det enligt Näringslivsforumet är viktigt att investera i språkkunskaper. Där görs en summering av vad som redan åstadkommit för att främja språk inom affärsvärlden, och rekommendationer formuleras om hur företagen ska bli bättre på flerspråkig affärskommunikation: "Göra en inventering av språkkunskaperna i företaget; se över rekryteringspolicyn och policyn för strategisk utveckling med avseende på mänskliga resurser; investera i språkutbildning; anställa personer med utländska språk som modersmål; använda sig av språkteknik och samarbeta med översättare och tolkar, kommunikatörer och kulturförmedlare; öka den internationella rörligheten bland personalen." I rapporten läggs också fram rekommendationer till EU och EU-institutionerna och till lokala, regionala och nationella förvaltningar, liksom argument för flerspråkighet.

3.5 Rapport från Amin Maaloufs expertgrupp ⁽⁴⁾:

Kommittén ser positivt på kommissionens initiativ att rådfråga en grupp med välrenommerade intellektuella. Deras rapport beskrevs under hearingen den 15 april av en företrädare för gruppen som "antagligen den hittills mest välskrivna och lättlästa av kommissionens alla rapporter" – vilket den på sätt och vis är. Den innehåller förslag om att låta européerna reflektera över inläring av ett internationellt språk och ett "adoptivspråk", det vill säga inläring av personligt intresse och utan ekonomiska syften. Även om förslaget storsint erkänner språkens roll som bärare av kultur och kommunikation förutsätter det att alla medborgare har lika stort intresse av och tid för språkinläring, vilket inte alls är fallet. Detta beror både på kulturella faktorer och på det faktum att de flesta EU-medborgare inte har en köpkraft som räcker till för vad professor Pierre Bourdieu definierar som "kvalificerande" kulturell verksamhet.

Visserligen kan man till exempel säga att ett allt större antal européer eller europeiska ungdomar inser värdet av att använda (levande) främmande europeiska eller icke-europeiska språk, men allt fler har också problem med att försörja sig själva och

sina barn, och det är ändå så – utan att man behöver se en klasskamp överallt – att det europeiska samhället är segmenterat och att man i detta sammanhang borde avsätta medel från Sammanhållningsfonden, framför allt för Lissabonmålen.

Det bidrag som Grundtvig-programmet och programmen för vuxenutbildning och livslångt lärande möjligen kan ge bör därför bli föremål för kvantifiering och ekonomiska beräkningar innan de läggs fram för medlemsstaterna, rådet och parlamentet. Därmed skulle det bli möjligt att ge medlemsstaternas befogenheter på utbildningsområdet ett mervärde.

Kommittén konstaterar att detta inte innebär någon lösning på frågan om val av engelska som första främmande språk, såvida man inte vänder sig direkt till medlemsstaterna och föräldrarna, och kommissionen tar inte tag i frågan ordentligt. Visserligen "räcker det inte med engelska", men det är ändå detta språk som EU accepterar för internationella kontakter. Den väg man väljer ger ingen lösning; det är bara en början. Kommittén vill uppmärksamma kommissionen, medlemsstaterna, rådet och Europaparlamentet på denna fråga.

3.6 ReK:s utkast till yttrande ⁽⁵⁾:

ReK anser i sitt yttrande att språkfrågan har mycket stor betydelse för de lokala och regionala myndigheterna, eftersom den inte bara är en avgörande faktor i sysselsättningshänseende utan också när det gäller kontakter mellan européer och icke-européer på alla nivåer inom samhället och inom alla verksamhetsområden, från hälsovård ("arbetskraftsbrist") till turism över tjänster till privatpersoner, förskola och skola samt integration av invandrare. Dessutom är den en viktig strukturell faktor i ett allt större antal regioner. ReK förespråkar också, med rätta, att medel från Sammanhållningsfonden bör vara tillgängliga och att kommittén bör rådfrågas på ett tidigt stadium av när viktiga beslut fattas.

3.7 Kommissionens arbetsdokument "Rapport om genomförandet av handlingsplanen – Främjande av språkinläring och språklig mångfald" ⁽⁶⁾:

När man förnekar vikten av att anslå gemenskapsmedel finns det enligt kommitténs uppfattning risk för tröghet, det vill säga att åtgärderna inte utvecklas i takt med behoven, och att resultatet blir nedslående på medellång och lång sikt. Kommittén uppmanar medlemsstaterna att tänka över detta. Det räcker inte med TV, och den informella inläringen måste gå att mäta. Kommittén inser dock att den samordningsmetod som kommissionen utformat innebär ett administrativt framsteg men inte nödvändigtvis att man kommer närmare medborgarna.

⁽²⁾ Se ELAN-rapporten "Effects on the European Economy of Shortages of Foreign Language Skills in Enterprise".

http://ec.europa.eu/education/policies/lang/doc/elan_en.pdf

⁽³⁾ Se rapport från Näringslivsforumet:

http://ec.europa.eu/education/languages/news/news1669_en.htm

⁽⁴⁾ Se rapporten om flerspråkighet från gruppen av intellektuella för interkulturell dialog, under ledning av Amin Maalouf: "A rewarding challenge. How language diversity could strengthen Europe".

http://ec.europa.eu/education/languages/pdf/doc1646_en.pdf

⁽⁵⁾ Se Regionkommitténs yttrande om flerspråkighet, föredragande: Roberto Pella (CdR 6/2008).

⁽⁶⁾ Se KOM(2007) 554 slutlig/2, 15.11.2007.

4. Slutsatser

4.1 Kommittén anser att den goda vilja kommissionen ger prov på liknar en besvärjelse, men att det inte läggs fram några förslag på kontinuerliga EU-insatser förutom kommissionens uppmaning till medlemsstaterna att anpassa utbildningssystemen.

4.2 Kommittén rekommenderar medlemsstaterna att hålla fast vid sin policy och se till att det sker en utvidgning till andra internationella kommunikationsspråk än engelska.

4.3 Medlemsstaterna bör fortsätta att främja släktskap och språklig eller geografisk närhet i utbudet av undervisning i europeiska språk på alla utbildningsnivåer (förskola, grundskola, gymnasium, högre utbildning och livslångt lärande) och samtidigt sörja för mångfald.

4.4 Den vuxenutbildning som kommissionen planerar ⁽⁷⁾ bör tillgodose behovet av att låta fler medborgare ingå i satsningen på ett modersmål plus två främmande (levande) språk per person, genom att utbudet anpassas och konkreta åtgärder vidtas för att väcka intresse och skapa motivation. Därvid bör man ta tillvara kunnandet hos organisationer i det civila samhället som är verksamma på området samt yrkesverksamma inom den offentliga och den privata sektorn, och se till att de nya initiativen inte diskriminerar medborgare som har begränsad tillgång till mellankulturellt utbyte.

4.5 Demokratiseringen och det informella lärande som kommissionen främjar bör utgöra föremål för **en exakt bedömning inom ramen för det europeiska certifieringssystemet, så att man kan göra följande:**

- Mäta effekterna av de insatser som gjorts av medlemsstaterna, kommissionen och andra statliga eller icke-statliga aktörer.
- Kunna överföra och erkänna kvalifikationer för medborgare och löntagare oavsett deras ställning.

4.6 På ett konkret sätt involvera de lokala och regionala myndigheterna i utformningen av det framtida utbildningsutbudet, som ska motsvara kommissionens ambitioner.

4.7 Eftersom det i första hand är företagen och löntagarna som berörs av kommissionens påpekanden om företagens ekonomiska behov, är det lämpligt att medlemsstaterna och kommissionen **uppmanar arbetsmarknadsparterna att ta upp denna fråga i den sociala dialogen, för att tillsammans undersöka utmaningarna och hitta bästa möjliga lösningar och metoder.**

⁽⁷⁾ Se bland annat KOM(2006) 614 slutlig och KOM(2007) 558 slutlig.

4.8 **"Språkbud" i en miljö där ett språk talas är nödvändigt för att man ska kunna använda ett språk och oundgängligt för att kunskaperna ska befästas. Detta bör därför tillåtas och uppmuntras på alla nivåer och för alla målgrupper, men behovet är kanske allra störst hos de grupper som i minst utsträckning deltar i utbyte över nationsgränserna, det vill säga de grupper som är minst rörliga, och det behövs konkreta medel och material för detta ändamål. Man kan inte tvinga någon att resa, men somliga har mindre resurser än andra. Det räcker inte med engelska, och inte med TV heller.**

4.9 När det gäller **invandrarspråken** måste man betona den **resurs** som de utgör. Det finns olika synsätt i denna fråga. Några anser att invandrarna är skyldiga att lära sig mottagarlandets språk för att kunna integreras, eller till och med för att få tillträde till EU:s territorium, medan andra menar att invandrare har rätt att lära sig mottagarlandets språk för att kunna arbeta, leva och försvara sina rättigheter där, och att de offentliga myndigheterna har ansvar för att anordna sådan utbildning. Hur man än ser på det är det långt mellan teori och praktik. Många erfarenheter visar att alla goda metoder inte har uppmuntrats, utan många organisationer har tvärtom fått sitt stöd indraget. I dag är de pedagogiska utmaningarna enorma, eftersom man inte lär sig på samma sätt i alla åldrar. I detta sammanhang **rekommenderar kommittén forskning om det mellankulturella utbyte som all språkinläring bygger på ⁽⁸⁾**. Kommittén påpekar att det är nödvändigt att rådfråga och involvera alla som arbetar med utbildning och pedagogik, ända från förskola till vuxenutbildning och livslångt lärande. De två kategorier som mest berörs är eleverna och lärarna, och häri inbegrips också det framtida erkännandet av den informella inläringen ⁽⁹⁾.

4.10 De språk som talas i Europa omfattar såväl regionala och nationella språk som invandrarspråk. Det är en betydelsefull tillgång, och när man hanterar Europas kulturella mångfald ställs man inför två stora utmaningar: dels främjande av europeisk kulturell mångfald, dels tolerans och respekt för invandrare. Den sociala och territoriella sammanhållningen i EU är inte längre bara ekonomisk eller politisk; i framtiden och redan nu är den oupplösligt förbunden med den kulturella dimensionen.

4.11 Invandrarnas språk bör i samma utsträckning som **de europeiska modersmålen överföras till nästa generation, och eftersom inget språk överlever om det inte talas bör invandrarna också betraktas som resurser när det gäller att överföra och lära ut sitt modersmål till grupper som vill kunna kommunicera på flera språk.**

⁽⁸⁾ Se <http://www.newcomers.com> – Nourredine Erradi har i många år arbetat för utbildningscentra för invandrare i Nederländerna och tagit fram pedagogiska verktyg för lärare och politiker inom lokala och regionala organ och myndigheter.

⁽⁹⁾ EESKs yttrande av den 11 september 2008 om "Förslag till Europaparlamentets och rådets rekommendation om inrättandet av ett europeiskt system för meritöverföring inom yrkesutbildningen (ECVET)", föredragande: An Le Nouail-Marlière (CESE 1066/2008).

4.12 Detta innebär att det europeiska civila samhället i dag har andra ambitioner och att det inte räcker att framhålla fördelarna med att vara flerspråkig i en mångspråkig miljö. Detta civila samhälle vill få erkännande för sina egna initiativ inom respektive organisationer, få sina behov uppmärksammade och under alla omständigheter få tillgång till antingen offentliga eller privata medel för att uppnå dessa mål.

4.13 Det förutsätter också att **arbetsmarknadsparterna accepterar ett långsiktigt perspektiv och tillsammans definierar de kvalifikationer som krävs, den inledande och livslånga utbildning som ska införas och de offentliga och privata investeringar som ska övervägas, och samtidigt strävar efter att stärka företagens konkurrenskraft.**

4.14 Om språkinläring också betraktas som en nödvändig faktor för konkurrenskraften och Lissabonstrategins mål är rekommendationen ovan i högsta grad meningsfull.

4.15 Stadgan om de grundläggande rättigheterna föreskriver i artiklarna 21 och 22 främjande av språklig mångfald och förbud mot diskriminering på grund av språk. Kommissionen bör därför **undersöka vilka medlemsstater som har en lagstiftning på detta område, och vid behov anmäla vissa fall till byrån för grundläggande rättigheter, och även undersöka huruvida det faktum att medlemsstaterna tillämpar olika system kan skapa snedvridning och diskriminering, t.ex. när det gäller rörlighet, rekrytering etc.** För detta ändamål bör man exempelvis skilja mellan två relevanta nivåer: dels de språkkunskaper som krävs för att en person ska utföra de uppgifter han eller hon åläggs i arbetet (kontakter med allmänheten eller utländska kunder), dels förmedling av de instruktioner som krävs för att arbetsuppgifterna ska kunna utföras, formulerade på det språk som talas av den som utför uppgifterna.

4.16 I synnerhet när det gäller detta genomförande kommer EESK uppmärksamt att ta del av kommissionens förslag i den strategi som ska läggas fram i september 2008, och de framsteg som gjorts i förhållande till den tidigare strategin.

Bryssel, den 18 september 2008.

4.17 När det gäller EU-medborgares och tredjelandsmedborgares kulturella rättigheter och EU:s yttre samarbete, skulle kommissionen kunna **stödja sig på Unescos konvention för mångfald, genom att föreslå riktlinjer med utgångspunkt i de följder medlemsstaternas ratificering får för Europa, i samråd med icke-statliga och andra organisationer som redan är verksamma på kulturområdet.**

4.18 Arbetsmarknadsparterna främjar rörlighet, och åtskilliga arbetsgivare, arbetstagare och offentliga myndigheter, däribland kommissionen, betraktar rörlighet som ett universalmedel mot arbetslöshet och arbetskraftsbrist. Språkhindren uppmärksammas fortfarande i alltför liten utsträckning. Det är till exempel svårt att vad gäller livslångt lärande både följa en yrkesutbildning och uppnå de språkrelaterade målen. Föräldrar som å yrkets vägnar flyttar runt kan omöjligt skriva in sina barn i de skolor de vill; det gäller t.ex. romer i olika europeiska länder och vissa italienska grupper i Tyskland. Kommissionen bör inte överlåta denna fråga på medlemsstaterna utan begära information om diskriminering på grund av språk i skolor, dvs. olika behandling av barn med olika europeiska nationaliteter.

4.19 Man bör också nämna de svårigheter som medlemsstaternas myndigheter och även arbetsmarknadsparterna stött på vid tillämpningen av direktivet om utstationering av arbetstagare, och som orsakats av bristande förståelse på den lokala nivån, svårigheter som kommissionen inte är omedveten om men som bör diskuteras med alla parter (kommissionen, medlemsstaterna, arbetsmarknadsparterna, de lokala och nationella myndigheterna, arbetsmarknadsmyndigheterna etc.), vilket påpekats ovan ⁽¹⁰⁾.

4.20 Man måste slutligen tänka på resurserna för institutionernas språkanvändning även i andra sammanhang än officiell kommunikation mellan olika institutioner. Kommittén konstaterar att detta är en komplicerad fråga eftersom många offentliga dokument inte översätts, vilket också väcker frågor om resurser. Ett tydligt exempel är EU-institutionernas webbsidor, särskilt rådets och EU-ordförandeskapets.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁰⁾ EESK:s yttrande av den 29 maj 2008 om "Utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster – att maximera fördelar och möjligheter och samtidigt värna om skyddet för arbetstagarna", föredragande: An Le Nouail-Marlière (EUT C 224, 30.8.2008).